

۱۲۹۶ پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

سرشناسه:	فاضل قانع، حمید، ۱۳۵۳-، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور:	نوسازی تمدن اسلامی از نگاه مالک بن نبی (مجموعه مقالات) / به کوشش حمید فاضل قانع.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری:	۲۳۲ ص: ۵/۳۱×۵/۱۴ س. م.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۲۳۴-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فیپا
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۲۲۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع:	بن نبی، مالک، ۱۹۰۵ - ۱۹۷۳ م. -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع:	Bennabi, Malek -- Addresses, essays, lectures
موضوع:	اسلام -- تجدید حیات فکری: Islamic renewal
شناسه افزوده:	جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
شناسه افزوده:	Almustafa International University/Almustafa International Translation and Publication center
رده بندی کنگره:	BP۲۲۹/ف۲ن۹۱۳۹۶
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۴۸
شماره کتابشناسی ملی:	۴۸۸۴۸۹۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

نوسازی تمدن اسلامی از نگاه مالک بن نبی (مجموعه مقالات)

مؤلف: حمید فاضل قانع

چاپ اول: ۱۳۹۶ش / ۱۴۳۹ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی.

● چاپ: نازجستان ● قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰ نسخه

مراکز پخش

- ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸
- تلفن: ۳۷۸۳۳۴۰۹ +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۳۴۰۹ - داخلی ۱۰۵
- ایران، قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: ۳۲۱۳۳۱۰۶ +۹۸ ۲۵
- ایران، قم، ساختمان ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۰۸. تلفن: ۳۷۸۴۲۴۰۲ +۹۸ ۲۵

📞 https://telegram.me/pub_almostafa
🌐 <http://www.buy-pub.miu.ac.ir/>

✉ miup@pub.miu.ac.ir
🌐 pub.miu.ac.ir

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی
- صفحه‌آرا: ؟؟؟؟

نوسازی تمدن اسلامی از نگاه مالک بن نبی
(مجموعه مقالات)

حمید فاضل قانع

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر
المصطفی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این‌رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرفات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته‌الله و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

«جامعة المصطفیٰ رحمته‌الله العالمیة» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ رحمته‌الله» را تأسیس کرده است.

در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ رحمته‌الله

فهرست

پیش‌گفتار.....	۹
تمدن و اصلاح فرهنگی از نگاه مالک بن نبی.....	۱۱
مقدمه.....	۱۱
روشن‌فکری دینی.....	۱۴
اصلاح فرهنگی.....	۱۷
معرفی مالک بن نبی.....	۱۹
دستاورد های مالک بن نبی.....	۲۱
۱. شبکه روابط اجتماعی.....	۲۲
۲. شناخت بیماری اجتماعی.....	۲۳
۳. روحیه استعمارپذیری.....	۲۵
توصیه‌های مالک بن نبی.....	۲۶
نتیجه‌گیری.....	۲۸
آرای قرآنی مالک بن نبی.....	۳۱
معرفی مالک بن نبی و اندیشه او.....	۳۵
بررسی آرای مالک بن نبی.....	۴۵
فلسفه تاریخ از دیدگاه مالک بن نبی.....	۵۹
مالک بن نبی و فلسفه تمدن نوین.....	۷۱
ابن‌خلدون عصر.....	۷۲

۷۳ مفهوم تمدن از نگاه مالک بن نبی
۷۶ تمدن، تولیدکننده دستاوردهای خود
۷۷ استعمارپذیری، عامل دربند کشیدن جامعه و مانع نوآوری
۷۸ مالک بن نبی و ضرورت الهام‌گیری از تجربه ژاپن
۸۰ چرخه تمدنی از نگاه مالک بن نبی
۸۵ مالک بن نبی و شرایط خیزش
۸۶ فرایند تمدن
۸۹ عناصر سه‌گانه تمدن و نقش دین
۹۲ شبکه روابط اجتماعی
۹۵ استعمار و استعمارپذیری، حقوق و تکالیف
۱۰۴ جامعه فعال و جامعه غیرفعال
۱۰۴ فعالیت
۱۰۶ معادله بیولوژیکی و معادله اجتماعی فرد
۱۰۷ معادله اجتماعی چگونه شکل می‌گیرد؟
۱۰۸ منطق عملی
۱۰۸ تفکر جهت‌دهی
۱۰۹ ۱. جهت‌دهی فرهنگ
۱۱۲ ۲. جهت‌دهی شغلی
۱۱۳ ۳. جهت‌دهی سرمایه
۱۱۳ دیدگاه مالک بن نبی در مورد سیاست
۱۱۷ مخاطب گفتمان بن نبی کیست؟
۱۳۱ مسلمان در دنیای اقتصاد
۱۳۲ واقعیت جهان اسلام
۱۳۴ از تولید تا مصرف
۱۳۶ سرمایه‌گذاری مالی و اجتماعی
۱۳۹ شرایط وحدت اسلامی و موانع کنونی آن
۱۳۹ کلیات
۱۴۰ طراحی پژوهش
۱۴۱ مقدمه

۱۴۲ طرح پژوهش فراگیر.....
۱۴۷ طرح پژوهش تکمیلی.....
۱۵۰ تفکر در جامعه اسلامی.....
۱۵۴ کارکرد وحدت اسلامی مورد نظر چیست؟.....
۱۵۸ خلاصه کتاب.....
۱۶۱ اصلاح طلبی و مدرنیته از دیدگاه بن نبی.....
۱۶۱ نقد و بررسی کتاب «وجهة العالم الاسلامی».....
۱۶۵ نقد جنبش اطلاع طلبی.....
۱۶۹ موضع بن نبی در مورد جنبش اصلاح طلبی.....
۱۷۷ نقد جنبش مدرنیته.....
۱۸۳ مفهوم نهضت و شرایط آن.....
۱۸۸ مفهوم استعمارپذیری.....
۱۹۲ رویکرد جهان اسلام.....
۲۰۲ سخن آخر.....
۲۰۷ نظریه کودک رفتاری از دیدگاه بن نبی و چشم انداز نقد تمدنی.....
۲۰۷ چکیده.....
۲۱۰ علائم بیماری روانی انسان پس از حاکمیت موحدان.....
۲۱۸ علائم بیماری عقلی انسان پس از موحدان.....
۲۲۴ علائم بیماری در رفتار اجتماعی.....
۲۲۷ پیشه‌وری فرهنگی.....

پیش‌گفتار

بررسی و تحلیل اندیشه‌های اجتماعی معاصر جهان اسلام و جریان‌های فکری نوین یکی از اولویت‌های پژوهشی پژوهشکده علوم انسانی پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ به‌ویژه گروه مطالعات اجتماعی و ارتباطات آن است. مالک‌بن‌نبی (۱۹۷۳ - ۱۹۰۵م) از اندیشمندان مسلمان الجزایری است که اندیشه‌های ژرف و عمیقی را در آثار متعددی درباره تمدن اسلامی ارائه کرده است. به‌رغم این‌که بن‌نبی و اندیشه‌های او در جهان عرب کاملاً شناخته شده و مورد توجه است، در مراکز و محافل علمی فارسی‌زبان، آن‌چنان‌که باید، مورد توجه نیست. همین امر و توجه ویژه بن‌نبی به تمدن‌سازی - که بحث روز جمهوری اسلامی ایران و دغدغه اصلی مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در یک دهه اخیر است - بهانه‌ای شد تا برای بررسی اندیشه‌های اجتماعی این دانشمند معاصر، نشست علمی در پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی برگزار شود. مجموعه پیش‌رو برخی از مقالاتی است که به مناسبت نشست مذکور مورد توجه قرار گرفت. سه مقاله نخست، نگاه‌سته نویسندگان فارسی‌زبان و سایر مقالات از نویسندگان عرب‌زبانی است که کوشیده‌اند نظریه تمدنی مالک‌بن‌نبی یا برخی از آثار وی را از زوایای گوناگون جامعه‌شناختی، روان‌شناختی، سیاسی و تاریخی بررسی یا نقد کنند.

در این جا لازم می‌دانم از فاضل ارجمند حجت الاسلام والمسلمین حمید فاضل قانع، که علاوه بر دبیری علمی نشست مذکور، زحمت تدوین مقاله اول این مجموعه و نیز نظارت بر تهیه، تنظیم و ترجمه سایر مقالات را به عهده داشته‌اند، سپاسگزاری کنم؛ همچنین از سایر کسانی که در فراهم آوردن این مجموعه به نحوی نقش داشته‌اند، به ویژه حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر میری، رئیس وقت پژوهشگاه، حجت الاسلام والمسلمین متقی، رئیس کنونی پژوهشگاه، حجت الاسلام والمسلمین آقای ابراهیمی پور، جانشین رئیس وقت پژوهشگاه علوم انسانی، حجت الاسلام والمسلمین یوسف زاده، مدیر کنونی گروه مطالعات اجتماعی و ارتباطات و نیز از واحد ترجمه پژوهشگاه، که ترجمه این مجموعه را به عهده داشتند و حجت الاسلام والمسلمین مهدی بهزادیان، که زحمت مقابله متن عربی مقالات با ترجمه فارسی را به عهده گرفتند، سپاسگزارم.

علی همت بناری

مدیر پژوهشگاه علوم انسانی